

Cosun

Magazine

NR. 6
2022

06
**'Elke verandering
geeft ruis'**

08
**De trend is
extensiever telen**

10
Bietenteelt in beweging

Aviko-fabriek geopend

Op 20 oktober is in Poperinge de nieuwe fabriek van Aviko geopend. Het is de modernste fritesfabriek van Europa. De fabriek moet wekelijks 220.000 kilo aardappelvlokken en 3,5 miljoen kilo diepvriesfrietten produceren. Per uur wordt 25 ton aardappelen verwerkt. De fabriek kan tot honderd verschillende soorten friet verwerken, die verschillen in aardappelvariëteit, afmetingen, kleur en gaartijd. De officiële opening werd gedaan door Hans Meeuwis, CEO van Cosun (m), de burgemeester van

Poperinge, Christof de Jaegher (l) en Jan Jambon (r), de Vlaamse minister-president.

Index

Van de voorzitter.....	3
Ledenraad bij Cosun	
innovation.....	4
'Elke verandering geeft ruis'.....	6
De trend is extensiever telen.....	8
Bietenteelt in beweging.....	10
Campagne met hoge opbrengsten.....	11
IRS-informatie.....	12
Vraag & Antwoord / Kort Nieuws.....	16

Contact

Cosun

Postbus 3411, 4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company agrarische dienst

Postbus 100,
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst
@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Cosun Beet Company, IRS, Sanne van Hassel, Michel Heerkens en Ruben Schipper

Foto-omslag

Rudy van Goor, kringvoorzitter Drenthe/Overijssel-Noord

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Schuttersmagazijn, Hasselt

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2022

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Potato Cheezz

Rixona heeft met de introductie van Potato Cheezz, een primeur. Het innovatieve product is gemaakt van aardappeleiwit. De kaas is 100% aardappel. Rixona is de eerste die een aardappelkaas introduceert. De vegan-kaas heeft dezelfde textuur als kaas, is lactosevrij en bevat geen zout en vet. De nieuwe kaas is deze maand gepresenteerd in de Cosun-stand op Food Ingredients Europe in Parijs, de grootste beurs in zijn soort in Europa.

Fidesse

Cosun Beet Company heeft op de Food Ingredients-beurs Europe in Parijs Fidesse gelanceerd. Fidesse is een functioneel ingrediënt voor vlees- en verversers. Het zorgt voor precies de juiste structuur en sappigheid. Fidesse is rijk aan voedingsvezels en bevat heel weinig vet. Omdat het een neu-

trale smaak en kleur heeft, kan het in tal van producten worden toegepast. Fidesse wordt gewonnen uit suikerbietenpulp.

Tendra

Eerder dit jaar heeft Cosun Tendra geïntroduceerd. Ook Tendra is een vervanger van dierlijk eiwit. Tendra is een eiwit-isolaat uit de favaboon. Het wordt gebruikt bij de productie van humane voeding. Omdat er weinig bonensmaak aan zit, is het onder andere zeer aantrekkelijk als 'emulsificator' (binder van niet-mengbare stoffen). De meeste

andere plantaardige eiwitten hebben meer eigen smaak en zijn daardoor minder geschikt voor neutraal smakende toepassingen.

Vooruitkijken

Dit is het laatste Cosun Magazine van dit jaar. Het thema is toekomstige regelgeving en dat gaat niet alleen over stikstof in de landbouw. De landbouw kent ook uitdagingen in bijvoorbeeld bodembeheer, plantgezondheid, waterkwaliteit en CO₂-reductie. Het doel in de akkerbouw is het produceren van gezonde en kwalitatief goede producten met een kleine impact op de omgeving. Met een goed rendement voor alle schakels in de keten. De Nederlandse akkerbouw is hiermee wereldwijd toonaangevend en als vindingrijke sector steeds in staat stappen vooruit te zetten om de bedrijfsvoering verder te verduurzamen. Ook nu heeft de sector kansen om verder door te ontwikkelen. Onder regie van de BO Akkerbouw wordt gewerkt aan een eigen toekomstvisie voor de akkerbouw die we graag willen inbrengen in het landbouwakkoord. Een toekomstvisie waarin we als sector ook positief willen bijdragen aan maatschappelijke doelen, met voldoende kansen voor ondernemerschap.

Het toekomstperspectief van de akkerbouw vraagt om stevige samenwerking tussen overheid en sector. Echter, een overheid kan geen gewassen verbouwen of producten verwaarden. Dat blijven wij als akkerbouwsector zelf doen. Dat geldt ook voor het verbeteren van de waterkwaliteit. De akkerbouwsector heeft een maatwerkaanpak ingebracht om hiermee aan de slag te gaan. Een deadline van 1 oktober met een lijst van wintergewassen vanuit de overheid zou leiden tot een onwerkbaar situatie. Het is goed dat het ministerie dit, mede op basis van de internetconsultatie, heeft teruggetrokken. Belangrijk is dat we dit jaar aan de slag gaan en tot een werkbaar en doelgericht beleid komen.

De teeltvergaderingen zijn weer begonnen en daarin zullen bovenstaande onderwerpen terugkomen. Uiteraard ook teelttechnische onderwerpen, uitzai 2023 en de campagne. Kennis en innovatie zijn belangrijke fundamenten voor een gezonde teelt. U bent dan ook van harte uitgenodigd om de vergadering bij u in de buurt te bezoeken.

Positief

Veel suikercontracten van de bieten die nu zijn geoogst en verwerkt, liggen vast. De Europese suikerprijs ligt nog steeds op een hoog niveau en het risico van een tekort aan gas is zoveel mogelijk ingeperkt. Het ziet ernaar uit dat de bietenprijs verder in de 50 euro gaat oplopen. We hebben dat onlangs gecommuniceerd in een brief aan de leden. De kosten zijn afgelopen jaar fors gestegen en dat zal naar verwachting ook in 2023 zo blijven. De graanprijzen blijven op een redelijk niveau en keuzes in het bouwplan zijn nog niet overal gemaakt. Ondanks dat de campagne goed verloopt, blijven economische en geopolitieke onzekerheden de korte termijn-toekomst beïnvloeden.

De overige bedrijven ontwikkelen zich positief en zien het resultaat voor 2022 verbeteren, in lijn met onze strategie en daarmee de bietenprijs. We kijken dan ook met vertrouwen uit naar 2023.

Bestuurderswisseling

Het komend jaar zullen meerdere wisselingen plaatsvinden in de raad van beheer en raad van toezicht. De omstandigheden veranderen en daarbij hoort, dat je steeds moet zoeken naar de competenties en vaardigheden die nodig zijn om de rol als bestuurder en toezichthouder goed te vervullen. Soms, omdat je statutaire zittingstermijn eindigt of omdat je eerder afscheid neemt. In de laatste ledenraad is de vacature in de raad van toezicht voor een intern lid ingevuld met de benoeming van Liane den Besten. Liane heeft samen met haar echtgenoot een akkerbouwbedrijf in Winterswijk. Ik wens Liane veel succes toe in haar nieuwe rol.

Het afgelopen jaar heeft veel dynamiek en onzekerheid gebracht. De voortdurende discussie over de toekomst van de landbouw, de impact van de oorlog in Oekraïne, economische onzekerheid. Als individuele ondernemers spelen we daar op in en moeten we steeds weer de goede keuze maken. Ik hoop dat u daar ook positief op terugkijkt. Met de Kerst voor de deur wens ik u fijne dagen en een gezond en voorspoedig Nieuwjaar.

Dirk de Lugt
voorzitter

Ledenraad bij Cosun innovation

De ledenraad vergaderde op 30 november in het Cosun innovation center in Dinteloord. Naast bestuurlijke zaken, een verkiezing voor de raad van toezicht, de beleidsontwikkelingen in de akkerbouw en Groeikracht en de stand van zaken bij Cosun, kregen de ledenraadleden ook een rondleiding in het innovation center.

De ledenraad heeft vijf workshop-sessies bezocht.

1. *Eiwit* met informatie over onze gewassen, producten als Rubisco uit bietenblad of luzerne en Fava uit veldbonen en de marktkansen.
2. *Biobased* met informatie over onze producten in huishoudelijke en persoonlijke verzorging en het onderzoek dat Cosun doet naar de effecten van onze producten in dagelijkse toepassingen.
3. *Green Chemistry* met informatie over de kansen die suiker biedt als alternatief voor minerale olie in chemische toepassingen.
4. *Duurzaamheid en teeltinnovaties* met informatie van het IRS en Groeikracht over het onderzoek en innovatieve toepassingen in de teelt.
5. *Duurzaamheid, groene energie en CO₂* met informatie over de wensen van onze klanten, de eisen vanuit de overheid en hoe Cosun hierop inspeelt. Maar ook een blik op de verplichtingen vanuit het stikstofbeleid en CO₂ en de kansen in de teelt, zoals koolstofvastlegging.

Cosun-voorzitter Dirk de Lugt ging in zijn openingswoord in op het overheidsbeleid en de waardering voor de sector. De sector krijgt te weinig erkenning voor de zaken die al zijn bereikt, stelt hij. Ook gaf hij aan dat nieuw beleid, mits goed afgestemd met de sector, binnen handbereik is.

Vacatures

Op de agenda stonden een aantal formele zaken, zoals de informatie over en het vaststellen van de vergoeding van de bestuursorganen van de coöperatie, de profielschets voor een lid van de raad van beheer en een overzicht van de verkiezingen van leden van de raad van beheer en raad van toezicht in 2023. Zoals bekend is Dirk de Lugt in juni 2023 niet herkiesbaar als intern lid van de raad van beheer. Ook Sander Wijkstra, extern lid van de raad van beheer, is niet herkiesbaar. Hij wil plaats maken, omdat volgens hem de zwaartepunten in de nieuwe strategie in de raad van beheer vragen om andere, nieuwe competenties. Hans Huistra, extern lid van de raad van toezicht, heeft aangegeven tussentijds af te willen treden, omdat hij zijn gewone werkzaamheden niet langer kan combineren met zijn rol als toezichthouder. Naast deze vacatures staan ook de verkiezing van de voorzitter van de raad van toezicht en de herverkiezing van de raad van toezicht-leden Theo Koekkoek en Pieter van Maldegem op de agenda.

Ontwikkelingen beleid in de akkerbouw

André Hoogendijk gaf een toelichting op de rol van BO Akkerbouw in de akkerbouwsector: een platform dat dient als netwerk- en kenniscentrum voor ketenpartijen, dat tevens partners ondersteunt in de akkerbouwketen. Hij gaf aan dat veel op de sector afkomt, zoals het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, derogatie, het nieuwe GLB, NPLG inclusief stikstof, water en klimaat, gewasbeschermingsmiddelen en Farm 2Fork. Vooral in het Actieprogramma heeft de BO de akkerbouwsector op één lijn gekregen.

De BO is opgetrokken met de andere sectoren om te komen tot alternatieve voorstellen. Dit alles met het oog op het verdienvermogen en de inzet op waterkwaliteit. De aangepaste voorstellen betroffen ondermeer de maatwerkaanpak, de beperking van verplichte rotaties, de harde deadline van 1 oktober, de lijst met winterteeltgewassen en extra ruimte voor bodemverbetering.

Ambities Groeikracht

Gert Sikken presenteerde de aangescherpte focus van Groeikracht. Het uitgangspunt is krachten bundelen, kennis vergaren door innovatie, oplossingen bieden en de verbinding met de maatschappij zoeken met het positieve verhaal. De akkerbouwers krijgen veel op hun bord qua wetgeving, EU-beleid en klanteisen.

Hierop is actie nodig voor een toekomstbestendige keten. Groeikracht wil telers ondersteunen bij deze acties en legt de prioriteit bij de bemestingsruimte en gewasrotatie, gewasbescherming en klimaat en energie. Beide presentaties zorgden voor een levendige discussie met de ledenraad.

Stand van zaken

Hans Meeuwis (CEO) en Hans Schuil (CFO) gaven een toelichting op de stand van zaken bij de Cosun-bedrijven. Zij verwachten een turbulent 2023 met een positief perspectief voor de bietenprijs. Op ons af komen hoge looneisen, weinig zicht op een uitkomst in de oorlog in Oekraïne, klimaatzaken, de gunstige ontwikkeling van de suikermarkt, de zorg om gas ondanks redelijke voorraden en het landbouwakkoord. Daarbovenop komt een recessierisico met potentieel hoge inflatie en beperkte

economische groei. Dit heeft ook gevolgen voor de financiering en de investeringen. Niettemin verloopt de Unlock25-strategie volgens plan en is het resultaat tot en met oktober 63% beter dan vorig jaar. Met deze verbetering in combinatie met de nieuwe berekeningssystematiek verwachten zij een stijging van de bietenprijs met meer dan 30% en dat die verder in de 50 uitkomt. Uitdagingen, die het resultaat nadelig kunnen beïnvloeden, zijn de geopolitieke en economische onzekerheden, een oplevende pandemie en de beschikbaarheid van gas. De hoge prijzen zijn een uitdaging voor investeren/desinvesteren, maar ook voor onze partnershipstrategie. De geopolitieke ontwikkelingen maken de keuzes die we eerder gemaakt hebben in China en nog moeten maken zeer ingewikkeld. De onderwerpen staan de komende maanden nadrukkelijk op de agenda. Ze kunnen

Liane den Besten

De ledenraad heeft tijdens de vergadering van 30 november unaniem Liane den Besten (50) gekozen als intern lid van de raad van toezicht.

Liane heeft samen met haar echtgenoot een akkerbouwbedrijf in Winterswijk-Ratum. Het areaal bestaat voornamelijk uit suikerbieten, aardappelen, tarwe en maïs. Het bietenareaal is in 2022 uitgebreid. Komend jaar wordt voor het eerst ook koolzaad verbouwd. Liane heeft carrière gemaakt in de accountancy bij KPMG. In 2017 heeft zij samen met haar echtgenoot besloten het akkerbouwbedrijf van haar familie over te nemen en zich daar volledig op te richten.

tijdelijke, ongewenste effecten hebben op het Cosun-resultaat.

Anderzijds lijken de gasvoorraden in Nederland voorlopig voldoende om de suikercampagne af te ronden en bij onze andere bedrijven voorlopig de productie te kunnen continueren. We werken voor 2023 en verder aan alternatieve oplossingen, zodat in geval van beperking van de gasleveringen de verwerking zoveel mogelijk doorgaat. Hans Meeuwis wenst koers te blijven houden in de uitvoering van de Unlock25-strategie.

De voorzitter sloot de vergadering met de woorden dat hij met de verwachtingen voor 2022 en 2023 het perspectief van de bietenteelt met vertrouwen tegemoet ziet.

Maarten Boudesteijn
secretaris raad van beheer

‘Bieten is een mooi gewas’

‘Elke verandering geeft ruis’

Het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) dwingt akkerbouwers tot allerlei teeltmaatregelen. Rudy van Goor uit Zuidwolde gaat graan als rustgewas telen. In de plaats van maïs. Rudy is voorzitter van de kring Drenthe/Overijssel-Noord.

Ook Rudy van Goor heeft huiswerk te doen in verband met het nieuwe GLB. “Wij moeten naar 1 op 4 met rustgewassen. Die heb ik nu niet”, zegt hij. Het gaat hem bovendien opbrengst kosten. Zo’n 600 tot 700 euro per hectare, schat hij. “De financiële ondersteuning wordt minder. In verhouding krijg ik meer werk. En er moet meer uit de markt komen. Dat wordt wennen”, schetst hij de situatie. “Je zit met die bufferstroken. We hebben mooie kavels en weinig sloten. En dan toch die niet-productieve zone van 4%.” De inkomsten uit de basisregeling lukt nog wel. Ook het brons voor de ecoregeling is haalbaar, zegt hij. “Maar zilver wordt een heel grote uitdaging, terwijl we dat wel nodig hebben voor ons inkomen.”

Ook gewassen voor 1 oktober van het land af is een lastige, weet hij. “Je levert dan erg in qua opbrengsten. We zitten op droogtegevoelige zandgrond en hebben september en oktober hard nodig voor de groei. Gelukkig zijn de bieten en zetmeelaardappelen uitgezonderd van de regel.”

Rudy (51) heeft in de buurtschap Linde, bij Zuidwolde in Drenthe samen met zijn vader en vrouw in een samenwerkingsverband een 133 hectare groot akkerbouwbedrijf. De grond is in eigendom. Ook Rudy’s twee zonen en dochter werken naast hun studie rechten mee op het bedrijf.

Het samenwerkingsverband teelt bieten (28 hectare), zetmeelaardappelen, gras en maïs. “Bieten is een mooi gewas. Een lang groeiseizoen en de opbrengst valt nooit tegen. Ook de volggewassen, de aardappelen, doen het goed. Je ziet het aan het blad.” Wel mag van hem de bietenprijs structureel omhoog. “Die hogere prijs is nodig om dezelfde saldi te houden. De kosten van kunstmest, gewasbeschermingsmiddelen, energie en loonwerk zijn door de Oekraïne-oorlog flink gestegen.”

Wennen

De nieuwe regels vragen veel van de creativiteit. Het is puzzelen en zoeken. De hele bedrijfsvoering moet opnieuw goed doordacht worden, terwijl er nog steeds veel onduidelijkheid is over de regels. “Het is weer wennen aan nieuwe regels”, constateert Rudy nuchter. “De mens is een gewoontedier. Elke verandering geeft ruis”, zegt hij. Een verandering is niet per definitie altijd alleen maar een verslechtering, zegt hij ook. Het kan ook nieuw inzicht brengen, leert hem het verleden. “Neem het inzaaien van een vanggewas onder maïs. Dat deden we vroeger nooit, totdat het verplicht werd. Als die verplichting nu afgeschaft zou worden, zou ik het toch blijven doen.” Als tweede voorbeeld van een opgelegde bedrijfsmaatregel noemt hij het spuiten met de kantdop. “Het effect ervan zie je meteen.”

Graan voor maïs

Rudy haalt komend jaar met het oog op de nieuwe EU-regels de maïs uit zijn bouwplan en vervangt het voor graan. Die maïs teelde hij in ruil voor mest voor zijn zus en zwager die een melkveebedrijf hebben. Rudy: "Graan is voor de grond altijd goed, maar het is wat bewerkelijker. Hij moet wel boven de 30 cent blijven. Ik heb ook jaren gehad van 17, 18 cent. Dan wordt echt niks verdiend."

Met de noodzaak van een rustgewas kan in het noorden bij menige teler ook de zetmeelaardappelteelt in het gedrang komen, een zorg die breed leeft. Vooral, omdat er op de zandgrond weinig goede alternatieve teeltmogelijkheden zijn.

Van Goor heeft het geluk dat er in de buurt veel veehouderijbedrijven zijn, waardoor hij voor zijn zetmeelaardappelen gemakkelijk grond kan ruilen. "Dat is win-win. De telers in de zuidoostkant van onze kring hebben die mogelijkheid veel minder."

Notaris

Van Goor is naast akkerbouwer vier dagen per week notaris. Zijn notariskantoor staat in Wierden. "Mijn hart ligt bij de boerderij. Mijn vader adviseerde mij: 'Ga studeren. Het bedrijf kun je altijd nog overnemen.' Dat heb ik gedaan", vertelt Rudy. Inmiddels zit hij achtentwintig jaar in het notarisvak. Het bevalt nog steeds prima. "Het leuke van het notariaat is de omgang met mensen. Je komt mensen tegen die heel emotioneel zijn en mensen die zich bijvoorbeeld heel principieel opstellen. De vraagstukken waar je een oplossing voor moet vinden, zijn soms bovendien heel complex. Dat maakt het heel boeiend."

Van Goor heeft in zijn werk ook veel met veehouders en akkerbouwers te maken. Bedrijfsovernames komen in zijn regio regelmatig voor. Veelal gaat het dan om een bedrijfsopvolging. Doorgaans gaat zo'n bedrijfsopvolging soepeltjes, stelt hij. "Wat bij zoiets in ieder geval belangrijk is, is dat je tijdig ook de andere kinderen bij zo'n overname betreft. Dat kan veel ellende voorkomen", zegt hij. Voor de komende jaren verwacht Van Goor naast de gewone bedrijfsovernames ook veel te maken te krijgen met de uitkoop van bedrijven in het kader van het stikstofbeleid. "Vooral in het Wierdense Veld moeten veel bedrijven uitgekocht worden. Dat voelt een beetje dubbel, omdat je de impact van zoiets goed weet."

Kringvoorzitter

Rudy is sinds 1 juli kringvoorzitter van de kring Drenthe/Overijssel-Noord, de kring met de meeste LLB's. Het kringbestuur bestaat uit tien leden, waaronder één vrouwelijk lid.

Een evenwichtiger verdeling tussen mannen en vrouwen zou hem liever zijn, maar "op de een of andere manier lukt dat niet". Van Goor zelf zit sinds 2018 in het kringbestuur. "Cosun is een transparante coöperatie", is zijn ervaring. "Je krijgt voorafgaande aan een beslissing alle argumenten voor en tegen te horen. Als kringbestuurder sta je dus overal dichtbij. Zo krijg je er ook gemakkelijker begrip voor als iets niet helemaal je eigen keuze is. Elke regio heeft zo zijn eigen problemen. Als coöperatie moet je daar steeds een weg in zien te vinden." Als voorbeeld wijst hij op de vorige campagne, toen bevroren bieten toch werden verwerkt. "Daar kan je van alles van vinden. Toch is het goed dat ze verwerkt zijn."

Van Goor juicht het ondermeer ook toe dat geïnvesteerd wordt in de ontwikkeling van eiwitgewassen en biobased. "Het is boerengeld. Niet investeren is op langere termijn funest. Stilstand is achteruitgang. Je moet mee met maatschappelijke ontwikkelingen. Dat is het boeiende van ondernemen."

Ton Schönwetter
redacteur

Rudy van Goor: 'Meer vrouwen in het kringbestuur'

De trend is extensiever telen

Het nieuwe GLB, het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, het stikstofbeleid en het Europese gewasbeschermingsbeleid stellen de sector voor grote uitdagingen. Het dwingt tot kritisch kijken naar het bouwplan en tot zoeken naar creatieve oplossingen.

Het nieuwe GLB en het mestbeleid hebben een toon gezet, zegt André Hoogendijk, directeur van BO Akkerbouw: de teelt moet extensiever, vooral op zandgrond. "Het betekent: een ruimer bouwplan met meer teelten met een lagere marge." Meer ruimte voor maaigewassen en meer druk op rooigewassen. Juist daar wringt de schoen, want "Met die rooigewassen verdienen akkerbouwers juist hun geld." Het plaatje rond rekenen is dan een flinke opgave. De compenserende vergoedingen vanuit de ecoregeling van het GLB gaan de inkomstenderving niet volledig opvangen, aldus Hoogendijk. "Het is meer doen voor minder geld", zegt hij. De verdere aanvulling moet 'uit de markt' komen.

Aardappelen

Ook voor de verwerkende industrie heeft het nieuwe GLB gevolgen. Vooral bij de teelt van consumptie-aardappelen kunnen die regionaal

behoorlijk verkeerd uitpakken, schat Hoogendijk in. De consumptieteelt heeft onder invloed van een groeiende afzet de afgelopen jaren een flinke groei doorgemaakt. "Het wordt nog een hele klus om de huidige productie te handhaven", denkt hij. "Zeker als je kijkt naar de doelstellingen op het gebied van gewasbescherming en de reductie van meststoffen. Dat leidt tot productieverlies en een strijd om de aardappel. Voor de teler kan dat gunstig uitpakken. Maar je moet ze dan wel ook kunnen telen", zegt hij. Hoogendijk sluit een verschuiving van de teelt van de zandgrond naar kleigebieden, voor zover daar nog plek is, niet uit. Ook de verdringing van andere teelten is een gevaar.

Bouwplanperspectief

Hoogendijk: "De kunst voor telers op zandgrond is om nog meer te kijken naar de samenhang van de gewassen die je teelt. Vanuit BO Akkerbouw zetten we daarom flink

in op onderzoek op het niveau van het bouwplan. De afzonderlijke teelten in hun samenhang bekijken, ook in samenhang met groenbemesters en de manier van grondbewerking. Daarmee kijken hoe je kunt schuiven in een teeltplan en hoe je dat verder kunt optimaliseren. Hoe krijg je het dusdanig rond, dat je toch voldoende inkomen hebt?" Veel aandacht gaat daarbij ondermeer ook uit naar de beheersing van bodemplagen via een uitgekiende vruchtwisseling. "Je moet bij vruchtwisseling niet alleen kijken naar het gewas van het jaar ervoor en erna. Je moet ook de effecten kennen van de gewassen van drie jaar geleden. Dat vraagt veel kennis en ondersteuning."

Een zo sterk mogelijk bouwplan neerzetten is ook het belang van de verwerkende industrie. "We moeten toe naar een andere, integrale manier van denken tussen verwerkers en telers. Er is meer afstemming nodig", stelt Hoogendijk.

In die afstemming tussen teler en verwerker, maar ook tussen verschillende ketens neemt vooral de consumptieaardappel een prominente plaats in, zegt Hoogendijk. "Je moet als sector nadenken over de plek van de consumptieaardappel in het bouwplan. Kan die het succes van de suikerbiet en de zetmeelaardappel kopiëren? Bijvoorbeeld als het gaat over de uitspoeling van nitraat?" De suikerbiet en de zetmeelaardappel

André Hoogendijk: 'Nog meer kijken naar de samenhang van de gewassen die je teelt'

zijn voor meststoffen voor de overheid inmiddels geen uitspoelingsgevoelige teelt meer. Door veredeling en het breder gebruik van nieuwe rassen is de teelt van suikerbieten in de afgelopen decennia veel duurzamer geworden. Voor de consumptieaardappel geldt dat nog niet.

Inspiratie opdoen

In zijn opzet sluit het GLB nauw aan op het Europese beleid rondom nitraat, de verbetering van de waterkwaliteit, natuurbehoud en de biodiversiteit. In 2027 lopen zowel de huidige GLB-regeling als het 7^e Actieprogramma af. Zo rond 2025 houdt de overheid de vorderingen van de sector opnieuw tegen het licht. “Uitspoelingsgevoelige teelten krijgen dan verder de duimschroeven aangedraaid. We weten dus dat er wat moet gebeuren. Wat nodig is, zijn teelten met minder uitspoeling van nitraat.” Zoals de veldbonen waarmee Cosun bezig is in het kader van de eiwittransitie. Vlinderbloemigen passen uitstekend in een bouwplan met een beperking op de bemesting, benadrukt Hoogendijk. “Ze dragen bij aan de extensivering. Maar je hebt er wel kennis voor nodig, vooral voor het beheersen van aaltjes en de bonenvlieg.”

BO Akkerbouw helpt bij de zoektocht van telers naar meer perspectief met grote onderzoeken zoals ‘Akkerbouw op zand’, dat telers inzicht geeft in de mogelijkheden voor hun bouwplan. Een kennisdeal met het onderwijs moet ook de volgende generatie kennis bijbrengen op dat vlak. Ook Groeikracht Cosun werkt overigens vanuit dit mogelijkhedenperspectief. Zo komen er inspiratieboerderijen, waar telers ideeën kunnen opdoen. “De teler zal steeds meer vanuit de bodem denken in plaats van vanuit de teelt”, stelt Hoogendijk. Vandaar ook het initiatief van BO Akkerbouw om alle telers dit jaar een Bodemscheurkalender te geven met nuttige tips.

Verdienvermogen

“Er komt veel op de landbouw af en er zijn nog steeds veel onduidelijkheden”, zegt Marieke Hoste, manager Public

affairs van Cosun. “Die onduidelijkheid heeft bijvoorbeeld gevolgen voor de contractering van de cichoreiteelt. Dat raakt de hele keten. De overheid overziet niet altijd de consequenties van het eigen beleid.” Cichorei was net als de consumptieaardappel niet aangemerkt als wintergewas. Een mogelijke indeling van wintergewassen is echter begin december uitgesteld, waardoor er geen gevolgen zijn voor 2023.

Wat daarnaast beter moet: “Cosun zet in op eiwitgewassen. In een ideaal-situatie zou je veldbonen als rustgewas moeten kunnen nemen”, zegt Hoste. “De overheid heeft te weinig oog voor het verdienvermogen.” Daarbij hoort ook een gelijk speelveld. “Heel veel landen, waaronder België, geven subsidie of gekoppelde steun binnen het GLB aan eiwitgewassen. Nederland doet dat niet.”

Waar ook op af te dingen valt: “In het overheidsdenken is een rustgewas een maaigewas. Een rooigewas is slecht voor de bodem, een maaigewas goed. Dat is een vreemde benadering”, vult Gert Sikken, directeur Agro Development en programmamanager van Groeikracht, haar aan. “We willen oplossingen vanuit de boerenpraktijk”, zegt Sikken. De overheid moet meer denken en kijken vanuit landbouwkundig oogpunt, vindt hij. “Daarom willen wij graag meedenken met het beleid.” Dat meedenken gebeurt ook met de teler. Zo werkt Cosun onder andere mee aan de ontwikkeling van een methode, waarbij de teler

de waterkwaliteit kan meten en zo nodig passende maatregelen kan nemen. Zo’n bedrijfsmaatregel kan bijvoorbeeld een andere manier van bemesten zijn, zoals spaakwielbemesting en rijenbemesting. “Het gaat ons vooral om het zien van problemen en het faciliteren bij de oplossing, zodat je kunt voldoen aan de overheidsnormen”, zegt Marieke Hoste.

Bodemkwaliteit

Binnen het Groeikracht-programma hebben bodem- en waterkwaliteit de hoogste prioriteit. “Groeikracht streeft een goed bodemgebruik na en hoe je dat kunt bereiken. Dat gaat om veel meer dan de bouwplanverruiming, die de EU propageert”, zegt Sikken. “Die bodemstructuur is belangrijk.” Ook ziekten en plagen zijn een thema. De kern van Groeikracht is de uitwisseling stimuleren van praktijkervaring (en dus kennis) tussen telers onderling. Vooral om telers effectief te ondersteunen in de uitvoering van het Europese beleid rondom gewasbescherming, waterkwaliteit, natuurbehoud en biodiversiteit. André Hoogendijk is optimistisch over de inventiviteit, de veerkracht, en het aanpassingsvermogen van de sector. “Het enige dat je niet in de hand hebt, zijn de prijzen.”

Ton Schönwetter
redacteur

Marieke Hoste en Gert Sikken: Groeikracht ondersteunt bij het zoeken van oplossingen

Bietenteelt in beweging

De beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen staat onder druk. Meststoffen worden duurder en voor de inzet gelden meer beperkingen. Emissies van mineralen en meststoffen naar het milieu moeten worden teruggedrongen tot nagenoeg nul. Voor CO₂ moet op termijn klimaatneutraal gewerkt worden en de beschikbaarheid van water voor beregenen is niet altijd zeker.

In de bietenteelt is daarom het nodige werk aan de winkel. De bestaande praktijken zijn aan verandering onderhevig. Veranderen is vaak lastig, maar niet altijd onmogelijk. Het wordt echter wel een probleem als de verdien capaciteit hierdoor onder druk komt te staan. Het is daarom belangrijk gezamenlijk de uitdagingen op te pakken.

Gewasbescherming

De hoeveelheid middelen die we kunnen inzetten in de teelt neemt af. Het verbod op de inzet van neonicotinoïden bij bietenzaad heeft gevolgen. Het is tijdens het groeiseizoen opletten of een bestrijding van de groene luis nodig is om vergelingsziekte te voorkomen. Door oplettendheid weten we de schade te beperken. Dit jaar valt de opbrengstderving met in totaal ongeveer € 0,5 miljoen mee. Een paar jaar geleden was dit enkele miljoenen euro's.

Op veel plaatsen zien we aantasting van het bietenblad door bladschimmel. De druk van bladschimmels is groot in de regio's noordoost en zuidoost. De hoeveelheid middelen die we hiervoor kunnen inzetten, is beperkt. Ook met het bestrijden van onkruid hebben we een forse uitdaging. Europese regels geven aan dat

we in 2030 de helft van de gewasbeschermingsmiddelen moeten reduceren ten opzichte van de periode 2015-2017. Herbiciden maken hiervan veruit het grootste deel uit. De grote uitdaging voor de komende jaren is onkruid meer mechanisch bestrijden.

IPM-aanpak

Een duurzame en toekomstbestendige gewasbescherming beperkt zich niet tot alleen de inzet van middelen. Gewasbescherming moet geïntegreerd worden aangepakt. Hebben we een gezond bouwplan en is de bodem in orde? Kiezen we voor weerbare rassen en benutten we de natuurlijke processen, waardoor ziektedruk en plagen worden verminderd? Kijken we bij een probleem in de teelt of een bestrijding wel nodig is? Maken we gebruik van de schadepremie? We zullen meer en meer met inzet van IPM (Integrated Pest Management: geïntegreerde gewasbescherming) het gewas gezond moeten houden. En voor de toekomst economisch weerbaar. Goede voorbeelden zijn de adviesystemen voor de bestrijding van bladluizen en de bladschimmels, ondersteund door sensoren in het gewas. De ervaring heeft geleerd

dat de advisering goed heeft gewerkt voor beide problemen.

Kringlooplandbouw

Het beperken van de CO₂-uitstoot is een forse uitdaging. De belangrijkste aandachtspunten zijn maximaal hergebruik van meststoffen en de reductie van fossiele brandstoffen in de teelt. Ook voor het waterbeheer zijn er de nodige uitdagingen. Te veel neerslag in korte tijd of langdurige droogte moeten we opvangen met een goede bodemstructuur en waterbuffering in de regio of in de bodem. De gevolgen van het wisselende weer zullen we moeten opvangen met een gebiedsgerichte aanpak.

Pieter Brooijmans
manager agrarische zaken

Campagne met hoge opbrengsten

Cosun Beet Company stevent af op de hoogste suikeropbrengst in de EU. Met een verwachte suikeropbrengst van 14,9 ton suiker per hectare worden beduidend betere resultaten gerealiseerd dan in Frankrijk en Duitsland. Met meer areaal dan vorig jaar produceren we meer suiker, die bovendien afgezet kan worden tegen zeer hoge prijzen.

Sinds de afschaffing van de marktordening hebben we een autonome groei gehad van een kleine 900.000 ton suiker naar een afzet van 1,3 miljoen ton in de EU. Dit is gerealiseerd door groei in de afzet in voornamelijk tekortgebieden, zoals Italië en Spanje. Cruciaal hiervoor is dat de telers steeds voldoende areaal hebben uitgezaaid. Het bietenareaal in de EU is de afgelopen jaren gekrompen, terwijl ons areaal juist is gegroeid. Dankzij die hogere suikeropbrengsten kunnen we de fabrieken maximaal benutten en optimaal gebruikmaken van de sterk gestegen suikerprijzen.

Campagneverloop

De campagne verloopt voorspoedig, ondanks enkele storingen in voornamelijk de fabriek in Vierverlaten. De storingen noodzaken tot aanpassingen in de gereedligdatum. De actuele gereedligdatum is op het ledenportaal te raadplegen. Gemiddeld verwerken we 55 à 56.000 ton bieten per dag. De suikergehaltes in het noorden zitten boven de 17%. In het zuiden is het effect van de groeistagnatie door de droogte groter, waardoor het gehalte lager is. De wortelopbrengst is gemiddeld hoog. Er komen opbrengsten voor van boven de 100 ton per hectare.

De schade door vergelingsziekte en bladschimmels is dit jaar lager. Het monitoren van deze ziektes en het tijdig uitvoeren van de eerste bestrijding hebben meegeholpen aan de hogere opbrengsten. Een schimmelziekte die zich dit jaar meer openbaart, is phoma. De agrarische dienst ziet phoma vooral op percelen met een hogere pH, waar na de droogte nattere omstandigheden spelen.

Areaal over de landsgrens

Voor de korte en de middellange termijn is het van belang de grondstofvoorziening te borgen. De telers krijgen te maken met grote maatschappelijke uitdagingen. Het areaal akkerland neemt in de loop van de jaren verder af door ondermeer woningbouw en de uitbreiding van industrieterrein. Daarnaast willen afnemers van andere gewassen areaal uitbreiden.

Cosun werkt met de Unlock25-strategie aan een goede bietenprijs. De agrarische dienst en het IRS werken met de telers aan hogere opbrengsten. Doel is een goed saldo. Voor borging van een voldoende hoeveelheid bieten gaat Cosun met een pilot de mogelijkheden onderzoeken van extra areaal in België en Duitsland. In twee, logistiek gunstig gelegen regio's wordt in totaal 500 hectare gecontracteerd. De teeltafspraken worden komende winter gemaakt met bedrijven die nog geen bieten telen. De leveringsvoorwaarden zijn gelijk aan de vastgestelde Cosun-voorwaarden. De prijs wordt voor deze regio's marktconform vastgesteld. De betreffende bedrijven moeten ook voldoen aan de voedselveiligheidseisen en 100% Unitip zijn. Na de pilot worden de ervaringen geëvalueerd en wordt besproken of het een optie is voor de toekomst.

Arno Huijsmans
directeur agrarische zaken

Suikerbieten helpen wortelknobbelaaltjes beheersen

Wortelknobbelaaltjes op een duurzame manier beheersen is vanaf nu mogelijk dankzij de komst van suikerbietrassen met resistentie tegen wortelknobbelaaltjes.

Een gevoelig bietenras, dat wortelknobbelaaltjes sterk kan vermeerderen. Er zijn nieuwe rassen beschikbaar, die resistent zijn voor wortelknobbelaaltjes en dus kunnen helpen bij de reductie van deze aaltjes in het bouwplan.

Toekomst Vydate

Oxamyl, de werkzame stof van Vydate 10G, staat momenteel ter discussie in Europa. Het product mag in 2023 nog gebruikt worden. Dat lijkt nu tevens het laatste jaar te zijn. Het is dus belangrijk dat telers niet teveel bestellen, omdat 2023 mogelijk het laatste jaar is dat dit product is toegelaten.

Jarenlang bestond de beheersing van wortelknobbelaaltjes uit een combinatie van de juiste gewasrotatie met Vydate 10G. Daar komt nu de mogelijkheid van wortelknobbelaaltjes resistente suikerbietrassen bij.

Resistente rassen

Al in de jaren '80 is onderzoek gedaan naar resistentie tegen wortelknobbelaaltjes in suikerbietrassen. Deze resistentie werkte destijds tegen het maïswortelknobbelaaltje (*Meloidogyne chitwoodi*), het bedrieglijk maïswortelknobbelaaltjes (*M. fallax*) en het Noordelijk wortelknobbelaaltje (*M. hapla*). Inmiddels is deze resistentie ingekruist in een nieuw ras, Redukto. Redukto is toegelaten op de rassenlijst. Uit recente kasproeven met

M. chitwoodi van Wageningen Universiteit & Research is gebleken dat dit ras resistentie bezit tegen dit aaltje. Bij *M. chitwoodi* bleek de vermeerdering maar 0,1% te zijn ten opzichte van het vatbare bietenras, wat zorgt voor een sterke afname van de populatie. Bij de veldtoets in 2019 eindigde de besmetting op 500 larven per 100 ml grond bij het vatbare ras en slechts op 10 larven per 100 ml grond bij het resistente ras. Hoewel de suikeropbrengst circa tien procent achterblijft draagt Redukto op een duurzame wijze bij aan de beheersing van dit aaltje.

Gewasrotatie

Om wortelknobbelaaltjes te beheersen in het bouwplan is en blijft het altijd noodzakelijk om de resistente bietenrassen te combineren met andere maatregelen. Zo helpen de teelt van

cichorei en resistente bladrammenas bijvoorbeeld bij een reductie van *M. chitwoodi*. Een lagere besmetting met wortelknobbelaaltjes is gunstig voor schadegevoelige gewassen, zoals aardappelen, peen, erwten en schorseneren. Lagere aantallen aaltjes worden daarnaast ook minder makkelijk gedetecteerd, waardoor de detectiekans bij uitgangsmateriaal kleiner zal zijn. Resistente bietrassen dragen op deze manier bij aan beperking van schade bij andere gewassen.

Meer informatie

Op www.aaltjesschema.nl en www.irs.nl is meer informatie vinden over de beheersing van wortelknobbelaaltjes.

Elma Raaijmakers
specialist ziekten en plagen

Wortelknobbelaaltjes kunnen voor een flinke groeiachterstand in suikerbieten zorgen

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

Aantasting door bieten- cysteaaltjes is te voorkomen

Een plek met slapende bieten veroorzaakt door het bietencysteaaltje

Door het aanhoudende warme en droge groeiseizoen, met een beperkte hoeveelheid bodemvocht, werd aantasting door bietencysteaaltjes (BCA) extra goed zichtbaar.

Dit kenmerkte zich door slapende bieten in het veld. Zelfs bij een lage BCA-besmetting kan in droge jaren de opbrengst achterblijven en vanwege zijwortelvorming de hoeveelheid grondtarra toenemen.

Aaltjesvermeerdering

In het voorjaar zijn larven uit de cysten gekomen en de jonge bietenwortels binnengedrongen. De vrouwtjes waren zichtbaar als citroenvormige speldenkoppen (cysten) op de wortels. Deze cysten zijn gevuld met eieren en larven en blijven achter in de bodem. Door de hoge temperatuur is de levenscyclus van de aaltjes sneller doorlopen. Afgelopen teeltseizoen hebben zich zo tot wel vier generaties kunnen ontwikkelen.

Schade voorkomen

Opbrengstderving door BCA-schade voorkomen begint bij inzicht. Op dit moment kan een grondmonster gestoken worden om de BCA-besmetting van het bietenperceel voor komend jaar in kaart te brengen. Dit kan alleen als afgelopen jaar geen waardplant van het witte of gele bietencysteaaltje op het perceel heeft

gestaan, zoals spruiten of kool. Als op dit moment een resistente groenbemester zoals gele mosterd of bladrammenas op het perceel staat, kan dit bij vroege zaai en een langere teelt tot wel 35% extra uitzieving van de cysten zorgen. Daarnaast speelt vruchtwisseling een belangrijke rol. Hoe ruimer de rotatie met waardplanten, hoe meer uitzieving en daarmee ook hoe minder schade.

Rassenkeuze

De teelt van een partieel resistent bietenras is al rendabel bij een aantoonbare besmetting uit grondbemonstering en reduceert

bovendien de vermeerdering van de aaltjes. Uit onderzoek is gebleken dat bij een waardplantrotatie van 1 op 4 of ruimer (geel BCA) en 1 op 6 of ruimer (wit BCA) de aantallen aaltjes beheersbaar zijn en de teelt van BCA-resistente bietenrassen niet strikt noodzakelijk is.

Meer informatie

In de teelthandleiding op www.irs.nl is meer informatie te vinden over rassenkeuze en bietencysteaaltjes.

Linda Frijters
specialist ziekten en plagen

Op de zijwortel van deze gerooide biet zijn nog enkele witte cysten zichtbaar

Ga bij de rassenkeuze eerst na welke ziekten en plagen op het perceel kunnen voorkomen en zoek dan een bijpassend ras via de Brochure suikerbietenzaad of de adviesmodule in het digitale bestelportaal van Cosun

Juiste rassen belangrijk voor nieuwe teeltseizoenen

Onlangs zijn de Aanbevelende Rassenlijst en Brochure Suikerbietenzaad voor 2023 gepubliceerd. In de nieuwe Rassenlijst zijn elf nieuwe rassen opgenomen. Daarnaast zijn enkele rassen beperkt beschikbaar gesteld, die twee jaar onderzocht zijn.

Bij de rassenkeuze is het vooral van belang per perceel na te gaan welke resistenties en raseigenschappen nodig zijn en daar de raskeuze op te baseren. Voor beheersing van aantasting door ziekten of plagen is een juiste rassenkeuze een essentieel uitgangspunt.

Vooruitgang in bladgezondheid

Hoewel bij de nieuwe rassen op de lijst weinig tot geen verbetering in de financiële opbrengstpotentie te zien is, wordt de laatste jaren wel duidelijke vooruitgang geboekt op het gebied van tolerantie en resistentie tegen

cercospora. Inmiddels zijn diverse rassen beschikbaar gekomen met een hoog cijfer voor bladgezondheid cercospora (8,5 en 9). Deze rassen zijn vooral interessant voor percelen waar cercospora de afgelopen jaren moeilijk te beheersen was.

Conviso Smart

Het aanbod van Conviso Smart-rassen is verder toegenomen. Op de rassenlijst is in de meeste resistentie-categorieën inmiddels een dergelijk ras, dat resistentie heeft tegen het herbicide Conviso One, opgenomen. De opbrengstpotentie van deze

rassen ligt circa tien procent lager vergeleken met de andere rassen op de lijst, maar Conviso Smart-rassen kunnen een uitkomst bieden op percelen met zeer moeilijk te bestrijden onkruiden. Bij de keuze voor een Conviso Smart-ras is het raadzaam zich vooraf goed te laten informeren over de extra eisen aan de teelt, resistentiemanagement en hygiëne-maatregelen, zoals het verwijderen van schieters.

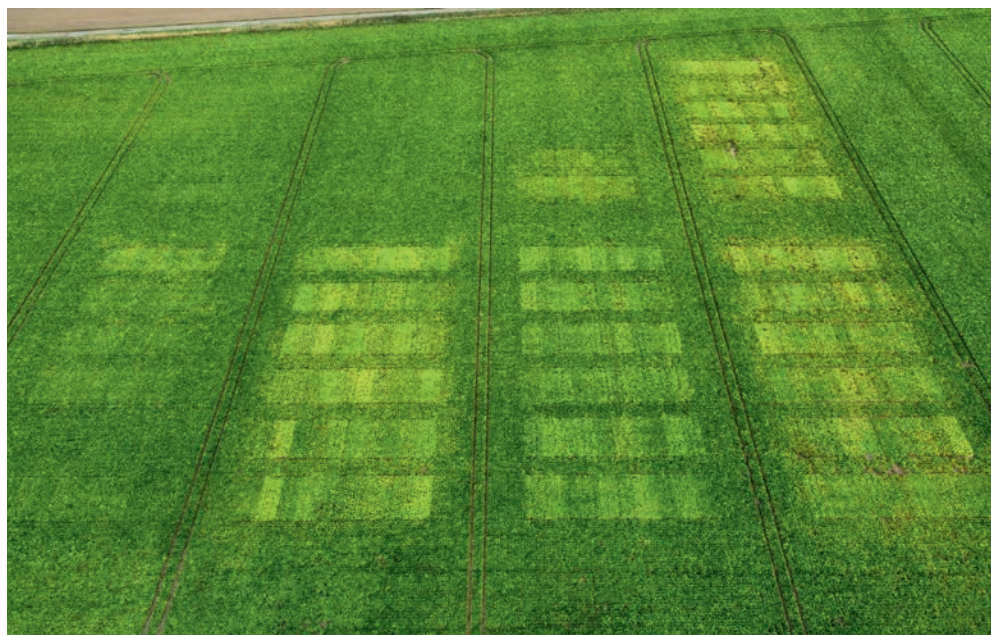
Wortelknobbelaaltjes bestrijden

Op de rassenlijst staat ook het ras Redukto, dat een zeer goede

resistentie heeft tegen het maïs-wortelknobbelaaltje *Meloidogyne chitwoodi*. In 2022 is met medefinanciering van BO Akkerbouw kasonderzoek gedaan om te zien of dit ras eveneens een goede resistentie heeft tegen het bedrieglijk maïswortelknobbelaaltje *M. fallax*. De resultaten hiervan worden in januari verwacht. Het mogelijke voordeel van dit ras moet vooral gezocht worden in het laag houden van de wortelknobbelaaltjespopulatie in bouwplanverband, omdat de opbrengst een stuk lager ligt dan de andere rassen op de lijst.

Hulp bij resistentiekeuze

In de Brochure Suikerbietenzaad is uitgebreide informatie te raadplegen over het beschikbare rassenassortiment. Voor het maken van de juiste rassenkeuze is kennis vereist van de ziekten en plagen die op het perceel kunnen voorkomen en hoe de rassenlijst te lezen. Als hulpmiddel bij het bepalen van de benodigde resistenties wordt via het ledenportaal van Cosun bij de digitale zaadbestelling een aanbeveling gegeven voor de benodigde resistentie(s). Op basis van de gegevens die over het perceel bekend zijn, wordt aangegeven of rhizoctonia-, bietencysteaaaltjes- en/of aanvullende rhizomanieresistentie aan te raden is. Binnen dat

Luchtfoto van het vergelingsziekte rassenproefveld in september 2022: de meeste rassen vertoonden toch symptomen van vergelingsziekte. De komst van rassen met een goede tolerantie voor de vergelingsvirussen laat vermoedelijk nog enkele jaren op zich wachten.

resistentiesegment is het vervolgens zaak om na te gaan welke raseigenschappen voor het perceel echt de doorslag kunnen geven. Kijk daarbij niet alleen naar de kolom Financiële opbrengst, te meer omdat veel rassen heel dicht bij elkaar liggen. Veel bepalender voor de uiteindelijk gerealiseerde opbrengst kan dan de bladgezondheid cercospora of de mate van rhizoctonia- of aanvullende rhizomanieresistentie zijn.

Vergelingsziektetolerantie

De kweekbedrijven zetten volop in op het ontwikkelen van rassen met een goede tolerantie voor de vergelingsvirussen. In 2022 zijn diverse rassen onderzocht met mogelijke tolerantie

voor de verschillende typen vergelingsvirussen (BMVY, BChV en BYV). Helaas bleek dat deze rassen na infectie door besmette luizen toch nog de nodige symptomen van vergelingsziekte ontwikkelden en een opbrengstreductie vertoonden die slechts iets minder was dan de controlerassen die mee onderzocht waren. De verwachting is daarom dat het nog enkele jaren zal duren voordat er rassen beschikbaar komen die wel een goede tolerantie hebben en daarmee een duidelijke meerwaarde voor de praktijk bieden.

Martijn Leijdekkers
specialist rassen

Op de proefvelden voor beoordeling bladgezondheid (zonder fungicide-behandeling) was eind oktober het verschil in bladgezondheid tussen de rassen goed zichtbaar. Het aanbod van rassen met een hoge bladgezondheid neemt de komende jaren verder toe.

VRAAG & ANTWOORD

Wanneer moet ik een ontheffing op de leveringsplicht aanvragen?

Via het ledenportaal is te volgen of aan de leveringsplicht voldaan is. Wanneer telers niet voldoen aan de leveringsplicht kan tot twee weken na afsluiting van de campagne een ontheffing aangevraagd worden. Dat kan heel eenvoudig via een digitaal formulier dat te vinden is op het ledenportaal in het onderdeel 'bieten'. Belangrijk is om goed aan te geven waarom niet aan de leveringsplicht is voldaan. De aanvraag zal daarna door de commissie ledenzaken beoordeeld worden. Zij kan, afhankelijk van de opgegeven reden, een ontheffing van de leveringsplicht verlenen of een sanctie opleggen.

Wat brengt mij de BAS-app?

Via de BAS-app is zonder extra inloggen alle informatie op het Cosun-ledenportaal direct te raadplegen, bijvoorbeeld de gewichts- en

kwaliteitsopgave. Steeds meer telers maken gebruik van dit gebruiksgemak. Naast deze optie geeft de app ook snelle toegang tot actuele waarnemingen van ziektes en worden adviezen getoond. Gebruik van de BAS-app is gratis. Hij is eenvoudig te installeren via de app-store.

KORT NIEUWS

Zaaischijvenkeuring 2022-2023

Het IRS biedt ook dit jaar weer de mogelijkheid de zaaischijven te laten keuren met de daarvoor benodigde apparatuur. Het IRS keurt zowel bieten-, als cichorei-schijven. Opsturen van de schijven kan tot 27 januari. De precieze voorwaarden staan op www.irs.nl/zaaischijvenkeuring. De keuring is kosteloos. De verzendkosten zijn voor rekening van de inzender. Koop daarom gelijktijdig ook een retourlabel en stop dat in de doos, want bij verzending onder rembours worden de (hogere) verzendkosten alsnog bij de verzender in rekening gebracht.

Controle monstername en monsterverwerking

In 2021 heeft de ledenraad een commissie ingesteld die tijdens de campagne extra controles uitvoert op de monstername en monsteranalyse. Tijdens een onlangs gehouden controle is de

tracking en tracing van de bietenvracht vanaf het laden tot en met het gestoken monster beoordeeld. Het gestoken monster is gevolgd tot de breibereiding en analyse. Verder is gekeken naar de volledige verwerking van monsters in het tarreerlokaal. Tenslotte zijn de afspraken met de externe controleur besproken en afgestemd. In aanvulling hierop heeft het kringbestuur van Zuidoost-Nederland de laadplaats en monstername in Maastricht bezocht en het kringbestuur van Holland die op Texel. Het kringbestuur Friesland/Groningen heeft bij het bezoek van de rüpro bij de fabriek in Groningen een toelichting gekregen. De eindrapportage van alle controles volgt na de campagne.

In memoriam

Op 12 oktober is op 86-jarige leeftijd Hilair Buysse overleden, oud lid van de raad van beheer. Hilair, geboren in Zeeuws-Vlaanderen, volgde na het Norbertus-college in Roosendaal een landbouwkundige opleiding. Hij bracht zijn kennis daarna in praktijk op het ouderlijk akkerbouwbedrijf. Eind jaren '60 van de vorige eeuw vertrok hij na een ruilverkaveling met zijn gezin naar een akkerbouwbedrijf in Dronten.

Integer bestuurder

Hilair was sociaal-maatschappelijk zeer betrokken. Zo was hij in zijn geboortedorp ondermeer medeoprichter van een voetbalclub. In Dronten stond hij aan de basis van de carnavalsvereniging. Daarnaast hadden landbouworganisatie en coöperatie zijn aandacht. In de IJsselmeerpolders was hij de voorman van de toenmalige ABTB. Van 1984 tot 2001 was hij bestuurslid van Cosun. Hilair was een integer bestuurder die graag iedereen in zijn waarde liet. Koninklijke Cosun heeft veel aan zijn inbreng te danken. Cosun wenst zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen sterkte toe bij het dragen van het verlies van hun dierbare.